

використовувалися в Україні за для недопущення відпливу капіталів, та з метою регулювання попиту і пропозиції на внутрішньому валютному ринку [3].

На сьогоднішній день основними резервними валютами для Національного банку є долари США, євро, СПЗ, швейцарські франки, англійські фунти стерлінгів, японські єни.

Варто зазначити, що офіційний курс Нацбанку формується за результатами торгів на міжбанку, за середнім значенням укладених угод.

Офіційний курс встановлюється:

- щоденно – для вільно конвертованих валют;
- один раз на місяць – для інших іноземних валют;
- один раз на місяць повторно – для спеціальних прав запозичення.

Валютний ринок України перебуває під впливом не лише стабілізаційних процесів, що спостерігаються на ньому упродовж 2016-2017 рр. і поточного року, але також і зовнішніх ризиків та невизначеностей.

Обсяги операцій з іноземною валютою залишаються низькими, в її надходженнях від нерезидентів зменшилася складова інвестицій та зовнішніх позик, а в експортних надходженнях переважає виручка від експорту продукції, виробництво якої не потребує високих технологій – головним чином, аграрного та металургійного характеру.

Отже, поліпшення функціонування валютного ринку України можливо досягти шляхом:

- зменшення рівня доларизації української економіки через підвищення привабливості гривневих активів;
- удосконалення правил роботи учасників ринку та дотримання чітких принципів і процедур;
- вдосконалення структури внутрішнього ринку з урахуванням міжнародної практики та запровадження нових видів міжнародних розрахунків;
- стимулювання експорту та забезпечення рівноваги платіжного балансу.

Література:

1. Офіційний курс НБУ [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://index.minfin.com.ua/ua/exchange/nbu/curr/usd/>.
2. Облікова ставка Національного банку України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=53647#top.
3. Богацька Н. М. Регулювання валютного ринку Національним банком України [Електронний ресурс] / Н. М. Богацька // Ефективна економіка. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2018/42.pdf.

Владислав САШКО

студент факультету банківського бізнесу

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к. е. н., доцент кафедри банківської справи Малахова О. Л.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ГОТІВКОВОГО ГРОШОВОГО ОБІГУ В УКРАЇНІ

Актуальність теми. З розвитком передових технологій зростає число злочинних дій, яке проявляється буквально у всіх видах діяльності. Особливо гострою

проблемою на сучасному етапі розвитку національної економіки та міжнародної інтеграції є фальшування валюти, яке підриває авторитет держави перед іншими країнами. За таких обставин, обрана тематика є вкрай актуальною.

Виклад основного матеріалу. В сучасному світі більшою частиною усіх грошей є паперові грошові знаки, інша незначна частина припадає на монети. Паперові гроші, як і монети, є невід'ємною частиною масиву державних документів. Останнім часом Україні спостерігаються певні негативні тенденції, а саме: грошова база в Україні в квітні зросла на 4,8% - до 412,24 мільярда гривень. Зростання за перші чотири місяці 2018 року становило 3,3%. (рис.1).

Рис. 1. Динаміка грошової бази в Україні [3]

Зростання грошової бази було підкріплено як збільшенням готівки в обороті поза банками (на 2,5%, до 331,618 млрд.грн.), так і збільшенням резервних коштів в банках (на 15,5% до 80,622 млрд.грн.). Грошова маса (агрегат М3) в Україні в квітні 2018 року зросла на 1,9% - до 1,191 трлн грн.

За даними центробанку, така динаміка обумовлена як зростанням залишку по депозитах - на 1,7%, до 859,119 млрд.грн., так і обсягом готівкових коштів в обігу поза банками (агрегат М0). В цілому з початку 2018 року обсяг грошової маси скоротився на 1,5%. Рівень долларизації грошової маси зменшується і становив 30% у порівнянні з 31% в березні та 32% за підсумками 2017 року.

На тлі збільшення частки готівки в сукупній грошовій масі виникає серйозна проблема фальшування готівкових знаків, що загалом може спричинити негативні наслідки для фінансової безпеки держави. Виявлення підроблених купюрособливопоширення набуло після розгортання дій воєнної агресії на Сході України.

В Україні за результатами 2017 року більшість фальшивих гривневих банкнот, які вилучались з обігу, становлять купюри номіналом 500 гривень зразка 2006 року. Читайте також Нацбанк пом'якшив обмеження на валютному ринку У 2017 році їхня частка в загальній кількості фальшивих банкнот зросла до 61%, повідомляє прес-служба Нацбанку. За даними НБУ, кількість вилучених з обігу в банківській системі фальшивих банкнот гривні в 2017 році становила 0,00036% загальної кількості готівки, що знаходиться в грошовому обігу. "На один мільйон справжніх банкнот гривні припадало близько 3,6 шт. підробок.

Для порівняння, у країнах Євросоюзу за підсумками 2017 року цей показник становив приблизно 33 шт. підроблених банкнот євро", - наголошується в повідомленні. Частка фальшивок номіналом 100 грн. в 2017 році в порівнянні з 2016

роком знизилася до 17%, номіналом 50 грн. - до 13%, номіналом 200 грн. - до 7%. Частка інших вилучених з обігу фальшивих банкнот номіналами 1,2,5,10 і 20 гривень становила 2%, зазначають у НБУ. Більшість вилучених фальшивих банкнот (81%) виготовлялися з використанням копіювальної або комп'ютерної техніки, зокрема, струменевих і лазерних принтерів. Решта 19% фальшивок надруковані поліграфічним способом. За даними НБУ, найчастіше виявлені підроблені банкноти збувалися через каси закладів швидкого харчування, супермаркетів і метрополітену (рис. 2).

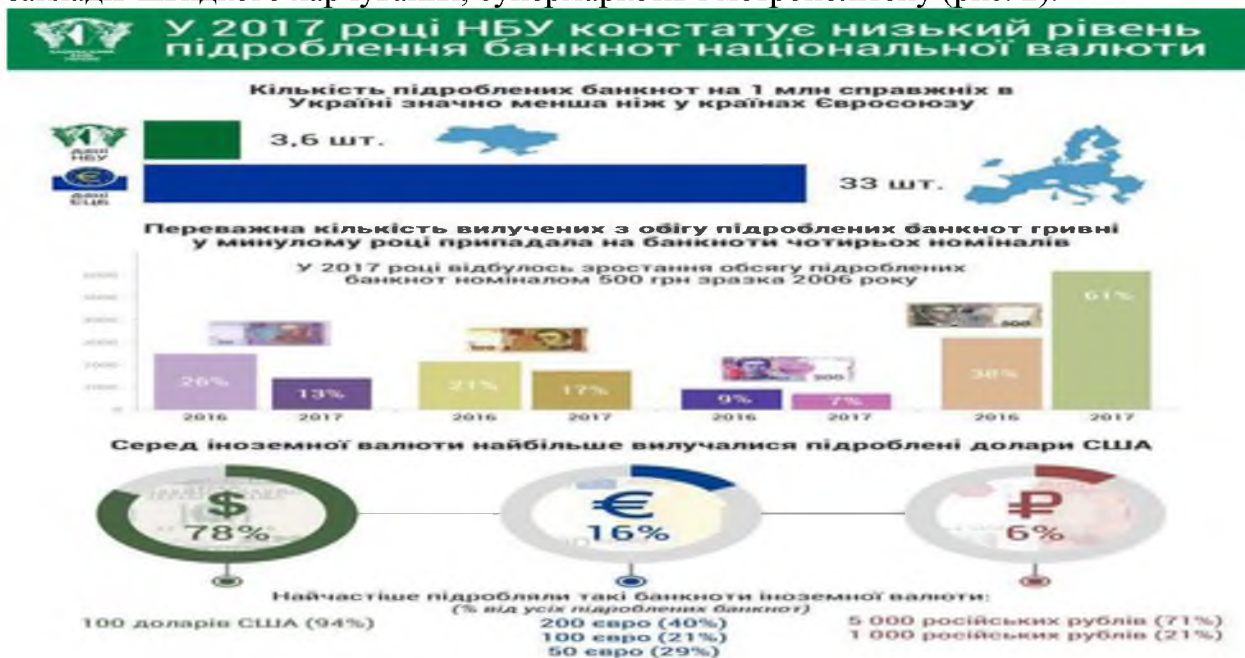

Рис.2. Динаміка підробки валют в Україні [4]

У 2017 році також були випадки потрапляння підробок в каси банків через програмно-технічні комплекси самообслуговування і банкомати з функцією прийому готівки. Нацбанк також наводить дані про наявність в обігу фальшивої іноземної валюти. Більшість вилучених з обігу підроблених банкнот становили долари США - 78%, євро - 16% і російські рублі - 6%. При цьому, найчастіше підробляли іноземні банкноти номіналів: 100 доларів - 94%, 200, 100 і 50 євро - 40%, 21% і 29% відповідно, а також 5000 і 1000 російських рублів - 71% і 21%. фото facebook/NationalBankOfUkraine Нагадаємо, у 2015 році Національний банк увів в обіг нову банкноту номіналом 100 гривень зразка 2014 року, а в 2016 році – 500 гривень зразка 2015 року, з посиленою системою захисту.

Висновки. Експерти констатують, що банки постійно виявляють фальшиві доларові банкноти, але більшість підроблених купюр складно впізнати через професійність їхнього виробництва. Практично всі підробки виявляються при валютно-обмінних операціях і розміщенні коштів на валютних депозитах.

Нині існує декілька найбільш розповсюджених методів фальшування грошей. Першим і найбільш розповсюдженим стало використання крапельно-струменних принтерів, кольорових лазерних принтерів та копіювальних апаратів [1, с.13]. Отже, всі методи захисту купюр з кожним роком вдосконалюються і набувають нового значення. Побажати можна тільки одного, щоб державні правоохоронні органи завжди були готовими боротися з фальшивомонетниками.

Література:

1. Доларизація в Україні та шляхи її подолання / О. Береславська // Вісник НБУ – 2014. – №10. – с.10-13.

2. Макроекономічні наслідки зміцнення гривні / І. Крючкова // Вісник НБУ – 2016. – №11. – с. 19-23.

3. Офіційний сайт НБУ. Статистичні дані [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua

4. Інформаційне агентство УНІАН: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://economics.unian.ua/finance/10030652-skilki-falshivih-groshey-v-ukrajini-nacbank-nazvav-cifri-infografika.html>

Людмила СЕГЕДА
викладач кафедри банківської справи
Тернопільський національний економічний університет

ЕКЛЕКТИЧНЕ ТАРГЕТУВАННЯ – ПЕРСПЕКТИВНИЙ ШЛЯХ ПОДОЛАННЯ ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Аналізуючи причини та наслідки останньої світової фінансово-економічної кризи 2008-2009 років, жоден монетарний режим не виявився здатним протистояти суттєвим фінансовим потрясінням. Це, в свою чергу, призвело до пошуку нових підходів для ефективної реалізації грошово-кредитної політики. В цьому контексті, серед найбільш яскравих прикладів оптимізаційних процесів цієї сфери можна відмітити досвід США, ЄС, Великобританії, Туреччини, Польщі, Норвегії, Китаю, Японії та інших країн світу, які досить швидко подолали наслідки кризи і досягнули позитивного тренду приросту ВВП у найкоротші терміни.

Антикризові заходи зазначених вище країн, передусім США були із розряду «мета виправдовує засіб», адже на перший план вийшли дві ключові цілі загальнодержавної економічної політики: фінансова стабільність і економічне зростання. Для досягнення зазначених цілей ФРС США, ЄЦБ, Банк Англії, Банк Японії використали інструменти грошово-кредитної політики, які до світової фінансово-економічної кризи не пояснювала жодна економічна теорія, адже суть цих заходів зводилася до прямого викупу «токсичних» (непрацюючих) активів центральним банком не тільки в комерційних банків, а й в інших фінансових і нефінансових корпорацій. Окрім цього центральні банки надавали необмежені кредити рефінансування при від'ємних ключових процентних ставках. Під час реалізації такої грошово-кредитної політики у якості проміжної її цілі було обрано фінансову стабільність, а у якості стратегічної – економічне зростання. Тобто в цей період практика реалізації грошово-кредитної політики стала основою монетарної теорії, а не навпаки, як було до цього, що призвело до зміни функцій і ролі центрального банку та інструментів його грошово-кредитної політики [1].

Зважаючи на те, що після кризи 2008-2009 року пройшло вже дев'ять років, а принципи сформованої в той час грошово-кредитної політики не змінилися, має місце теоретичне обґрунтування, по суті, нового монетарного режиму, який, на наш погляд, повинен носити назву еклектичний (від грец. *εκλεκτός*, «вибраний», «обирати»). Відповідно до Великого тлумачного словника української мови, еклектизм – це механічне безпринципне сполучення різнорідних, несумісних, іноді протилежних поглядів, теорій, ідейних напрямів, художніх стилів і т. ін. [2].

Сьогодні, в розвинутих країнах і в країнах, що розвиваються та підтримують стійкі темпи економічного зростання, забезпечуючи фінансову стабільність, центральні банки доволі часто використовують поєднання різних монетарних режимів та інструментів грошово-кредитної політики для досягнення цілей, які в теорії, не